

Patientens och vården rättigheter

Lena Sharp, Leg. sjuksköterska, Med Dr
Avdelningschef, RCC

Lagar

- Hälso- och sjukvårdslagen (2017)
- Patientdatalagen (2008)
- Patientsäkerhetslagen (2010)
- Patientlagen (2015)
- Patientskadelagen (1996)

Hälso- och sjukvårdslagen

SVERIGES
RIKSDAG

ny lagstiftning

Start

Ledamöter & partier

Utskotten & EU-nämnden

Debatter & beslut

Start / Dokument & lagar / Hälsa- och sjukvårdslag (2017:30)

Hälsa- och sjukvårdslag (2017:30)

t.o.m. SFS 2021:648

SFS nr: 2017:30

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2017-02-09

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:648

Ändringsregister: SFSR (Regeringskansliet)

Källa: Fulltext (Regeringskansliet)

- Bestämmelser om hur hälso- och sjukvårdsverksamhet ska organiseras och bedrivs
- Gäller för samtliga vårdgivare, samt regioner och kommuner
- Ramlag
- Målet för hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen
- Respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet
- Förebygga ohälsa
- Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård skall ges företräde

[Hälsa- och sjukvårdslag \(2017:30\) Svensk författningssamling 2017:2017:30 t.o.m. SFS 2021:648 - Riksdagen](#)

Hälsa- och sjukvårdslagen

Organisation (kapitel 4)

- Offentligt finansierad hälsa- och sjukvårdsverksamhet ska vara organiserad så att den främjar kostnadseffektivitet
- Där det bedrivs hälsa- och sjukvårdsverksamhet ska det finnas någon som svarar för verksamheten (verksamhetschef)
- Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om ansvar och uppgifter för verksamhetschefen
- Ansvaret för ledningsuppgifter i fråga om psykiatrisk tvångsvård samt isolering enligt smittskyddslagen ska utövas av en chefsöverläkare. Denne ska ha specialistkompetens

Hälsa- och sjukvårdslagen

God Vård innebär att vården skall:

- Vara av god **kvalitet** med en god **hygienisk** standard
- Tillgodose patientens behov av **trygghet**
- Behandlingen skall vara **lättillgänglig**
- Bygga på **respekt, självbestämmande** och **integritet**
- Främja goda **kontakter** mellan patient och personal
- Tillgodose patientens behov av **kontinuitet** och **säkerhet**
- Olika insatser för patienten ska **samordnas** på ett ändamålsenligt sätt

Patientdatalagen

SVERIGES
RIKSDAG

Start Ledamöter & partier Utskotten & EU-nämnden

[Start](#) / [Dokument & lagar](#) / Patientdatalag (2008:355)

Patientdatalag (2008:355)

t.o.m. SFS 2021:365

SFS nr: 2008:355

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2008-05-29

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:365

Ändringsregister: SFSR (Regeringskansliet)

Källa: Fulltext (Regeringskansliet)

- Tillämpas vid vårdgivares behandling av personuppgifter inom hälso- och sjukvården
- Bestämmelser om skyldighet att föra patientjournal
- Lagen gäller i tillämpliga delar även uppgifter om avlidna personer

[Patientdatalag \(2008:355\) Svensk författningssamling 2008:2008:355 t.o.m. SFS 2021:365 - Riksdagen](#)

Patientdatalagen

- **Sammanhållen journalföring**
 - Flera vårdgivare kan ge och få direktåtkomst till varandras journalhandlingar om de uppfyller patientdatalagens krav
- **Inre sekretess**
 - Bara den som behöver uppgifterna i sitt arbete inom hälso- och sjukvården får ta del av patientuppgifter
- Patienten har rätt att spärra uppgifter
- Vårdgivare kan ge patienten direktåtkomst, t.ex. via internet, till vårddokumentation och loggar

Patientdatalagen

Ta del av sin journal

- Som huvudregel har man som patient rätt att läsa sin journal och få en kopia
- Undantagsfall finns
...om det med hänsyn till ändamålet med vården eller behandlingen är av synnerlig vikt att uppgifterna inte lämnas ut. Det avser de fall då det finns risk för att patientens hälsotillstånd allvarligt försämrats om han eller hon får ta del av uppgifterna i journalen...

...fara för att någon som har lämnat uppgifter, eller någon närstående till uppgiftslämnaren, kan utsättas för våld eller annat allvarligt men om uppgiften lämnas ut...
- Närstående till avliden patient kan i vissa fall få ta del av patientens journal

Patientsäkerhetslagen

Start

Ledamöter & partier

Utskotten & EU-nämnden

Debatter

Start / Dokument & lagar / Patientsäkerhetslag (2010:659)

Patientsäkerhetslag (2010:659)

t.o.m. SFS 2021:739

SFS nr: 2010:659

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2010-06-17

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:739

Övrig text: Rättelseblad 2014:888 har iakttagits. Rättelsesida 2021:739 har iakttagits.

Ändringsregister: SFSR (Regeringskansliet)

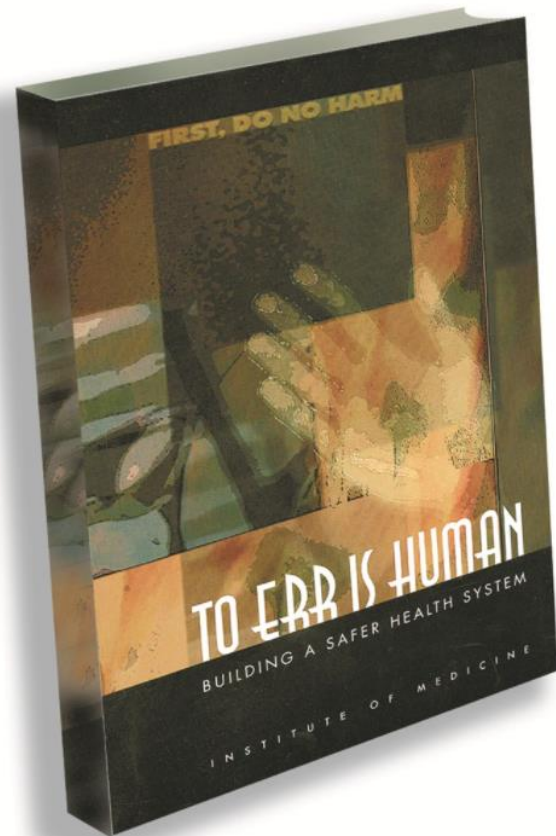
Källa: Fulltext (Regeringskansliet)

- Legitimerad vårdpersonal måste rapportera skador eller risk för skador i vården
- Skyldighet att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete
- Avvikelse rapport- händelseanalys- Lex Maria
- **Vårdskada**
 - lidande, kroppslig eller psykisk skada eller sjukdom samt dödsfall som hade kunna undvikas om rätt åtgärder hade utförts vid patientens kontakt med hälso- och sjukvården
- **Allvarlig vårdskada**
 - Bestående och inte ringa
 - Lett till att patienten fått ett väsentligt ökat vårdbehov eller avlidit

[Patientsäkerhetslag \(2010:659\) Svensk författningssamling 2010:2010:659 t.o.m. SFS 2021:739 - Riksdagen](#)

Patientsäkerhetslagen

- Från syndabock till systemtänkande!
- Lära av misstag
- Varning eller erinran är borttaget
- IVO kan
 - Utfärda kritik
 - Kräva åtgärder tex provotid
 - Dra in legitimation

Patientsäkerhetslagen

- Patienter skall informeras och erbjudas vara delaktiga i patientsäkerhetsarbetet
- Rätt att lämna skriftlig redogörelse
- Patienter kan kontakta
 - Patientnämnden i sin region
 - Inspektionen för vård och omsorg, IVO

Patientlagen

SVERIGES
RIKSDAG

Start

Ledamöter & partier

Utskotten & EU-nämnden

Start / Dokument & lagar / Patientlag (2014:821)

Patientlag (2014:821)

t.o.m. SFS 2019:964

SFS nr: 2014:821

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2014-06-19

Ändrad: t.o.m. SFS 2019:964

Ändringsregister: SFSR (Regeringskansliet)

Källa: Fulltext (Regeringskansliet)

- Syftet är att stärka och tydliggöra patientens ställning samt att främja patientens integritet, självbestämmande och delaktighet
- Stärkt möjlighet att påverka vård och behandling
- Stärkt rätt till information och att den skall vara anpassad till situation och förutsättningar
- Behandlingsalternativ
- Möjlighet till fast läkarkontakt
- Stärkt rätt för barn kring information och delaktighet

https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/patientlag-2014821_sfs-2014-821

Patientlagen

Rätt till information om:

- Hälsotillstånd
- Metoder för undersökning, vård och behandling
- Hjälpmedel
- Tidpunkt för vård
- Förväntade behandlingsresultat
- Risker för komplikationer och biverkningar
- Eftervård
- Metoder för att förebygga sjukdom eller skada
- Möjligheterna att hos Försäkringskassan få veta mer om att söka vård i ett EES-land eller i Schweiz

Patientlagen

Rätt att välja öppenvård

- Vårdcentral eller öppen specialistvårdsmottagning i hela landet
- Ingen betydelse om vårdgivaren är offentlig eller privat så länge vården är finansierad av regionen
- Medicinska behov som avgör (avgörs av läkare) när vård erbjuds
- Samma villkor (avgifter) som de som är folkbokförda i den regionen
- Patienten får själv betala resor och uppehälle
- Vårdgarantin gäller inte

Patientlagen

Rapport 2017:2

Lag utan genomslag

Utvärdering av patientlagen 2014–2017

Rapport 2021:10

En lag som kräver omtag

Uppföljning av patientlagens genomslag, med en fördjupning om valfrihet

Läkartidningen

START **AKTUELLT** KLINIK OCH VETENSKAP OPINION LÄKARKARRIÄR OM OSS

AKTUELLT – START NYHETER PATIENTSÄKERHET KULTUR KRÖNIKA RECENSION MÄNNISKOR & MÖTEN MINNESORD PODD

SENASTE »I dödens väntrum blir läkekonsten levande«

KONTAKT SKRIV PRENUMERERA ANNONSERA LT ARRANGERAR

NYHETER

Rapport: Patientlagen inte tillräcklig för att stärka patientens ställning

Patientlagen har inte lyckats med att stärka patienternas ställning och lagens efterlevnad måste prioriteras mer i styrningen av vården. Det konstaterar Vård- och omsorgsanalys i en färsk rapport där myndigheten undersökt lagen utifrån patienternas perspektiv.

Joakim Andersson
joakim.andersson@lakartidningen.se

PUBLICERAD:
Läkartidningen.se 2021-11-01
(uppdaterad 2021-11-03)

0 KOMMENTARER KOMMENTERA

► vårdanalys

► vård- och omsorgsanalys

Patientskadelagen

Start

Ledamöter & partier

Utskotten & EU-nämnden

Start / Dokument & lagar / Patientskadelag (1996:799)

Patientskadelag (1996:799)

t.o.m. SFS 2021:364

SFS nr: 1996:799

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 1996-06-19

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:364

Ändringsregister: SFSR (Regeringskansliet)

Källa: Fulltext (Regeringskansliet)

- Den som drabbas av skada i samband med hälso-, sjuk- eller tandvård kan ha rätt till ekonomisk ersättning
- Skyldighet för vårdgivare att ha patientförsäkring

[Patientskadelag \(1996:799\) Svensk författningssamling 1996:1996:799 t.o.m. SFS 2021:364 - Riksdagen](#)

LÖF

- För den som vårdas inom offentligt finansierad vård (90 %) finns en patientförsäkring Löf – en patientförsäkring för alla
- Under 2021 inkom 17 400 anmälningar, ca 40 % ersätts

LÖF Patient ⊕ | Vårdgivare ⊕ | Patientsäkerhet ⊕

Om oss Press Language Mina sidor Sök

EN PATIENT-FÖRSÄKRING FÖR ALLA

Om du drabbas av en skada i samband med hälso-, sjuk- eller tandvård kan du ha rätt till ekonomisk ersättning enligt patientskadelagen.

För dig som vårdas inom regionfinansierad vård finns Löf.

<https://lof.se/patient/om-forsakringen/vad-galler-forsakringen>

Ersättning från LÖF kan ges vid...

- Skador som varit möjliga att undvika
- Skador som orsakats av fel på eller felaktig hantering av medicinteknisk produkt eller sjukvårdsutrustning
- Skador som orsakats av felaktig eller försenad diagnos
- Smitta vid behandling och lett till infektion
- För vissa olycksfallsskador
- För skador som orsakats av felmedicinering

Ersättning från LÖF ges inte ...

- Om skadan anmäls för sent
- För skador som understiger självrisken
- För förlust av personliga ägodelar
- För skador eller komplikationer som inte kunnat undvikas
- Om en infektion orsakats av egna bakterier eller om sjukdomen som behandlades var allvarligare än infektionen
- Vid biverkningar av läkemedel som ordinerats på ett riktigt sätt
- För patientskador som uppstått vid korrekt behandling av direkt livshotande tillstånd

Om man inte är nöjd med vården

- Vänd dig först till din mottagning eller avdelning
- Vårdgivaren skall bekräfta! Svar inom 4 v.
- Om man inte är nöjd med förklaring, vänd dig till verksamhetschef för verksamheten
- Cancerrådgivningen
- Vid bristande bemötande, vänd dig till Patientnämnden
- IVO: Vid bestående skada, ett väsentligt ökat behov av vård eller avlidit

[Cancerdiagnoser](#)[Våra uppdrag](#)[Patient och närstående](#)[Om RCC Stockholm Gotland](#)[Patient och närstående](#) / [Cancerrådgivningen](#)

Cancerrådgivningen

[Om oss](#)

Välkommen till Cancerrådgivningen

Kanske har du fått en cancerdiagnos, har en misstanke om cancer eller är närstående till någon som berörs. Vi finns till för dig som behöver stöd, känner oro eller har frågor om cancer.

Ring oss på **08-123 138 00**

Du är välkommen att höra av dig genom att ringa, mejla eller chatta med oss. Vi som arbetar på Cancerrådgivningen är specialistsjuksköterskor inom cancervård och har utbildning i samtalsstöd. Du kan även få råd och stöd om vad du kan göra i förebyggande syfte.

Du ringer anonymt till oss och vi har tystnadsplikt.

Film om Cancerrådgivningen

[Om oss - RCC Stockholm Gotland \(cancercentrum.se\)](https://cancercentrum.se)

Patientnämnden

Patienters synpunkter och klagomål
kan utveckla vården...

Patientnämnden summerar kort **2021**

- Finns i varje region
- Kan hjälpa till med
 - Att komma i kontakt med ansvarig vårdpersonal
 - Ge information
 - Stödpersoner
- Tystnadsplikt
- Neutrala och fristående
- Stora och små frågor
- 8000 ärenden 2021 (Stockholm)
- Telefon, e-post, brev
- Information på flera språk

Patientnämnden

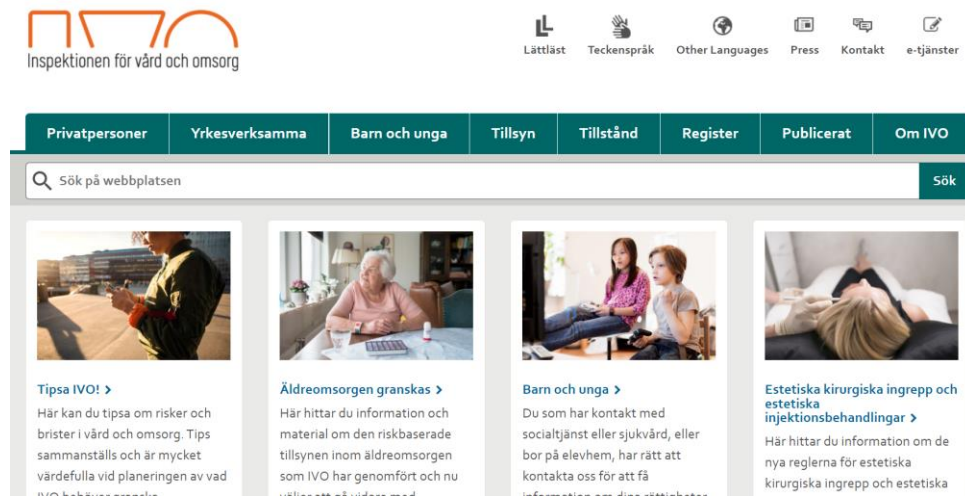
Vad händer kontakt?

- 1. Bekräftelse**
- 2. Telefonkontakt**
- 3. Kontakt med vården**
- 4. Svar från vården**
- 5. Ärendet avslutas**

Om patienten inte är nöjd beslutar patient tillsammans med handläggare hur man går vidare

Inspektionen för vård och omsorg, IVO

- Tillsynsmyndighet för hälso- och sjukvården
- Vid bestående skada, ett väsentligt ökat behov av vård eller avlidit
- Utreder anmälningar om risker och vårdskador
- Lex Maria
- Inspektioner
- Information på flera språk
- Telefon 010-788 50 00 (måndag 9-12)

<https://www.ivo.se/privatpersoner/missnojd-med-halso-sjukvard/>